

ČACHTICKÉ NOVINY

ROČNÍK 4

Č.3

SEPTEMBER 2018

NEPREDAJNÉ

Dobrý deň prajem, vážený spoluobčan!

Čas prázdnin a dovoleniak počas horúceho leta máme za sebou s pekným ukončením na Čachtických hodoch. Toto naše tradičné stretnutie nám v tomto roku vyšlo a spolu sme sa veselo zabávali. Tu patrí poďakovanie všetkým, ktorí prispeli k zdarnému priebehu hodového víkend. Mnohí z Vás si príjemne oddýchli a načerpali síl do ďalšieho obdobia v roku.

Deti a mládež nastúpili do škôl a začali si plniť svoje školské povinnosti. Tu by som chcel upozorniť a poprosiť rodičov, aby svoje deti, hlavne mládež, vhodne usmernili a nastavili im pravidelný režim. Mládež sa po 22 hod. nemôže bezcieľne potulovať po obci.

Jeseň je obdobím zberu úrody a pomaly sa blížiacim ukončením a bilancovaním roka. V komunálnej sfére nastáva rovnaká situácia – bilancia našej 4-ročnej práce a blížiace sa voľby do samosprávy obce. Termín volieb je stanovený na 10.novembra 2018.

V nich vážení spoluobčania, vyjadrite svoj názor na našu doterajšiu prácu a zvolíte predstaviteľov, ktorí budú mať na starosť chod a smerovanie obce na ďalšie 4 roky. Je potrebné, aby sme zodpovedne pristúpili k tejto voľbe a zúčastnili sa hlasovania čo v najväčšom počte. Od nás všetkých, drahí spoluobčania, závisí posun našej obce a našej krajiny dopredu.

My spolu rozhodneme v blížiacich sa voľbách o ceste, ktorá je nám najbližšia a postupne sa rozširuje k vyšším územným celkom a riadeniu štátu.

*S úctou a pozdravom
Michal Balala*

XXIX. ROČNÍK ČACHTICKÉHO POLMARATÓNU

Organizátori z TJ SOKOL Čachtice v spolupráci s Obecným úradom Čachtice a ZŠ IV. sednice Tatrina v Čachticiach pripravili na tradičnú hodovú sobotu 29. ročník obľúbeného bežeckého podujatia rekreačných bežcov – **Čachtický polmaratón**.

Náročná, no jedinečná trať polmaratónu prilákala tento rok rekordný počet účastníkov – 217 bežcov, z toho 39 žien a ďalších 11 štvorčlenných štafiet. Za priaznivého polooblačného počasia sa celkovým víťazom preteku stal obhajca prvenstva z minulého ročníka - **Miroslav Ilavský** z Dubnice n/V s časom **1:13:29**, ktorý zvíťazil rovnako v hlavnej kategórii mužov do 40 rokov. Víťazom mužskej kategórie nad 40 rokov bol **Michal Valkovič** z Čiernych Klačian s výsledným časom **1:20:41**. Medzi mužmi nad 50 rokov dominoval **Ján Gološinec** z Brezovej pod Bradlom, do cieľa dobehol s časom **1:27:02**. Prvenstvo v kategórii mužov nad 60 rokov obsadil **Ján Cvičela** z Klačian s časom **1:29:20**. V kategórii žien sa jednoznačnou víťazkou a zároveň najrýchlejšou spomedzi účastníkov behu z Čachtíc, stala **Lucia Beláková** s časom **1:25:20**. V ďalšej ženskej

kategórii nad 40 rokov zvíťazila s časom **1:35:25 Anna Zvarová** z Banskej Bystrice. Víťazkou kategórie žien nad 50 rokov sa stala **Gizka Chrenková** z Dubnice nad Váhom s výsledným časom **2:13:09**. Prvenstvo v behu štafiet získala Atletika Nové Mesto n/V v zložení : T. Hiadlovský, A. Stachová, M. Hanic a T. Grajcarík s výsledným časom **1:28:22**.

Organizačný tím Čachtického polmaratónu by sa rád i touto cestou poďakoval všetkým dobrovoľníkom, ktorí pomáhali pri zabezpečení behu, sponzorom, ktorí podporili podujatie finančne či vecnými darmi, všetkým priaznivcom športu a našim občanom, ktorí povzbudzovaním pretekárov vytvárali priateľskú atmosféru, ako i vedeniu obce Čachtice a riaditeľstvu ZŠ za poskytnutie priestorov.

Všetkým Vám patrí úprimné poďakovanie! Vďaka Vášmu príspevku sa podarilo pripraviť 29. ročník Čachtického polmaratónu na vysokej športovej a spoločenskej úrovni a zároveň propagovať našu obec po celom Slovensku aj v zahraničí.

Za organizačný výbor
Čachtického polmaratónu:
Ing. Jaroslav Fraňo

ČACHTICKÝ^{29.}
POLMARATÓN

VYBERÁME Z ROKOVANÍ OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA (OZ)

Dvadsaťsieste zasadnutie poslancov OZ sa konalo dňa 26. júna 2018. V úvode poslanci schválili Záverečný účet obce Čachtice za rok 2017 a celoročné hospodárenie bez výhrad. Rozpočtovým opatrením č.2/2018 bola schválená zmena rozpočtu obce Čachtice na rok 2018. Ďalším uznesením bol schválený Dodatok č.2 k VZN č.5/2016 o výške mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť škôl a šk. zariadení v obci Čachtice. Následne poslanci schválili zámer odpredať časti parcely registra CKN 600 v predpokladanej

výmere 28 m² pod plánovanú výstavbu transformačnej stanice v rámci pripravovanej stavby Čachtice Fraňa Kráľa Západoslavskej distribučnej a.s. Bratislava. V súlade s § 11 ods. 3 zákona SNR č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov určilo OZ na celé nasledujúce volebné obdobie 2018-2022 počet poslancov OZ obce Čachtice: 11 a rozsah výkonu funkcie starostu obce Čachtice: 100 % úväzok.

Opatovská Iveta

VOĽBY DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCÍ - INFORMÁCIE PRE VOLIČA

I Dátum a čas konania volieb

Volby do orgánov samosprávy obcí sa konajú v sobotu 10. novembra 2018 od 7:00 do 22:00 h.

II Právo voliť

Právo voliť do orgánov samosprávy obcí má obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci a najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku.

Prekážkou práva voliť je zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodov ochrany verejného zdravia.

III Právo byť volený

Za poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva, v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice aj miestneho zastupiteľstva, môže byť zvolený obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci, v ktorej kandiduje a najneskôr v deň volieb dovŕši 18 rokov veku.

Za starostu obce, primátora mesta, starostu mestskej časti môže byť zvolený obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci a najneskôr v deň konania volieb dovŕši 25 rokov veku.

Prekážkou práva byť volený je výkon trestu odňatia slobody, právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené, pozbavenie spôsobilosti na právne úkony.

IV Spôsob hlasovania

Volič môže voliť len v obci svojho trvalého pobytu vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný.

Volič je povinný po príchode do volebnej miestnosti preukázať okrskovej volebnej komisii svoju totožnosť predložením občianskeho preukazu alebo dokladu o pobyte pre cudzinca.

Potom okrsková volebná komisia zakrúžkuje poradové číslo voliča v zozname voličov a vydá voličovi dva hlasovacie lístky - hlasovací lístok pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a hlasovací lístok pre voľby starostu obce (primátora mesta) a prázdnu obálku opatrenú odtlačkom úradnej pečiatky obce (mesta).

Prevzatie hlasovacích lístkov a obálky potvrdí volič v zozname voličov vlastnoručným podpisom.

Každý volič sa musí pred hlasovaním odobrať do osobitného priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov. Voličovi, ktorý nevstúpi do osobitného priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov, okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.

Na hlasovacom lístku pre voľby poslancov obecného (mestského alebo miestneho) zastupiteľstva môže volič zakrúžkovať najviac toľko poradových čísiel kandidátov, koľko poslancov má byť v príslušnom volebnom obvode zvolených. (Počet poslancov, ktorý sa volí vo volebnom obvode je uvedený na hlasovacom lístku.)

Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce (primátora mesta alebo starostu mestskej časti) môže volič zakrúžkovať poradové číslo len jedného kandidáta.

V osobitnom priestore určenom na úpravu hlasovacích lístkov vloží volič do obálky jeden hlasovací lístok pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a jeden hlasovací lístok pre voľby starostu obce (primátora mesta).

Na požiadanie voliča mu okrsková volebná komisia vydá za nesprávne upravené hlasovacie lístky iné. Nesprávne upravené

hlasovacie lístky vloží volič do schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov.

Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať a oznámi pred hlasovaním túto skutočnosť okrskovej volebnej komisii, má právo vziať so sebou do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov inú spôsobilú osobu, aby podľa jeho pokynov a zákona upravila hlasovací lístok a vložila do obálky. Obidve osoby pred vstupom do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov člen okrskovej volebnej komisie poučí o spôsobe hlasovania a o skutkovej podstate trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb. Členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie lístky.

Volič, ktorý nemôže pre zdravotné postihnutie sám vložiť obálku do volebnej schránky, môže požiadať, aby obálku do volebnej schránky v jeho prítomnosti vložila iná osoba, nie však člen okrskovej volebnej komisie.

Volič, ktorý sa nemôže dostaviť do volebnej miestnosti zo závažných, najmä zdravotných dôvodov, má právo požiadať obec a v deň konania volieb okrskovú volebnú komisiu o vykonanie hlasovania do prenosnej volebnej schránky, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená.

Volič je povinný odložiť nepoužité alebo nesprávne upravené hlasovacie lístky do zapečatenej schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov, inak sa dopustí priestupku, za ktorý mu bude uložená pokuta 33 eur.

NOVÝ ŠKOLSKÝ ROK V MŠ

Vážení rodičia!

Opäť je tu september a s ním nový začiatok školského roka 2018/2019. Preto Vám chcem milí rodičia i Vaším deťom na prahu nového školského roka zaželať veľa radosti zo života, nech Vás všetkých zdravie sprevádza a aby na všetkých stranách vládla iba spokojnosť. Všetci si uvedomujeme, že prvým a najbližším socio-kultúrnym prostredím je pre dieťa od jeho narodenia jeho rodina. Vzťahy medzi jednotlivými členmi rodiny, jej životný štýl a hodnotový rebríček výrazne ovplyvňujú fyzické, psychické i sociálne zdravie tak dieťaťa, ako aj jej jednotlivých príslušníkov. Rodinná výchova je základom, na ktorom materská škola ďalej stavia. V záujme pocitu bezpečia detí je nevyhnutné, aby v partnerskom vzájomnom sa rešpektujúcom vzťahu poznali rodina a škola svoje zámery a ciele vo výchove dieťaťa a hľadali spoločnú cestu na jednotné pôsobenie naň. Ak je vzájomný kontakt iba formálny a uzavretý a správanie dieťaťa poukazuje na diferencie v prístupe k nemu, je nutné v záujme dieťaťa vytvoriť si vzťah, v ktorom obidve strany si navzájom ujasnia svoje predstavy o výchove a vzdelávaní dieťaťa. Niekedy je veľmi ťažké nadviazať otvorený vzťah dôvery a vzájomnej spolupráce medzi materskou školou a rodinou. Po minuloročných skúsenostiach viem, že nám toto nehrozí, a že spolupráca s vami - rodičmi bude na vysokej úrovni, tak ako bola i v minulom školskom roku. Naša materská škola poskytuje pre Vaše deti predprimárne vzdelávanie, ktoré zabezpečuje Štátny vzdelávací program, na základe ktorého sme vypracovali náš Školský

vzdelávací program pod názvom ZDRAVÉ DIEŤA. Čaká nás veľa spoločnej práce, na ktorú sa my pedagogickí zamestnanci ako i ostatní zamestnanci materskej školy veľmi tešíme. Verím, že s Vašou pomocou budeme naplňovať všetky naše ciele, ktoré sme si stanovili. Vopred Vám ďakujem za dôveru, ktorú do nás vkladáte pri výchove Vašich detí. Budeme sa snažiť Vás nesklamovať a Vaším deťom denne spríjemňovať ich pobyt v materskej škole v prospech rozvoja ich osobitostí. Všetci si musíme uvedomiť, že pri vstupe do materskej školy po prvýkrát začína pre dieťa úsek života, ktorý od neho vyžaduje plnenie množstva nových požiadaviek v prostredí, ktoré sa odlišuje od dôverne známeho prostredia domova. Dieťa si musí vytvoriť dôveru k novým osobám – učiteľkám, ktoré sú v materskej škole rovnako k dispozícii aj iným deťom, čiže ono ako stredobod záujmu dospelých musí počkať na splnenie svojich „ihneď“ túžob. Aby toho nebolo málo, musí sa učiť novým pravidlám, napr. že hračky v triede sú spoločné, že nemôžem len tak vyjsť z miestnosti. A nakoniec sa musí prispôbiť novému dennému režimu. Možno to všetko vyznelo až hrozivo a pre dieťa nebezpečne, no všetky tieto limity dieťa v materskej škole učia spolunažívať v spoločenstve ľudí, komunikovať, kooperovať a osvojovať si všeobecne platné spoločenské normy. Deti sú rôzne a rôzne reagujú na zmeny, ktoré im vstup do materskej školy prináša. Niektoré k novej situácii pristupujú radostne, iné vyčkáujú, či sa boja. Adaptácia dieťaťa na nové prostredie môže trvať aj niekoľko mesiacov. Potom sa už pohybuje v sku-

pine samostatne a sebavedome, uzatvára priateľstvá a využíva všetky možnosti, ktoré mu materská škola poskytuje. Pre úspešnú adaptáciu je pre dieťa potrebná predvídateľnosť a prehľadnosť situácie. Dôverujte svojmu dieťaťu. Dôverujte materskej škole a učiteľkám. Vstupom do materskej školy nielen dieťa získava novú rolu, ale aj rodičia: z rodičov sa stávajú rodičia dieťaťa z materskej školy. Buďte hrdí na svoje dieťa, s úsmevom a s dôverou ho podporujte pri rozvoji. Buďte hrdí aj na seba, pretože umožňujete dieťaťu tento rozvoj v spolupráci s materskou školou ako s partnerom. Akceptujte, že Vaše dieťa je len jedným medzi ostatnými v skupine. Nepresadzujte podporu len pre svoje vlastné dieťa bez ohľadu na ostatných. Naučte sa prostredníctvom spolupráce s materskou školou podporovať záujmy všetkých detí a všetkých rodičov. Neočakávajte, že „navštevovanie“ materskej školy Vaším dieťaťom bude od prvého dňa bez problémov. Nebude. No dieťa porastie, bude istejšie a sebavedomejšie, bude škôlkarom, ktoré svoj každodenný pobyt dobre zvládne a vyťaží z neho čo najviac pre svoj osobnostný rast. Nech naším spoločným mottom sú slová veľkého učiteľa národov Jána Amosa Komenského:

*„Hľadať a nachádzať spôsob,
ako odstrániť zo školy zmätok,
nechuť a zbytočnú prácu
a ako vniesť do nich viac kludu,
potešenia a pevné výsledky....“*

Imrišková Mária
riaditeľka MŠ Čachtice

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE ŠKOLSKÉHO ROKA 2018/2019

Keďže začiatku školského roka nepriala priaznivé počasie, slávnostné otvorenie nového školského roka 2018/2019 prebehlo v priestoroch interiéru školy.

Hostom, rodičom i žiakom sa prihovril riaditeľ školy Mgr. Roman Puchý, ktorý na prahu nového školského roka všetkých srdečne privítal a žiakom poprial veľa energie, síl a chuti do ďalšieho učenia.

Veľkú pozornosť venoval malým prváčikom a zaželať im, aby chodili do školy s veľkou radosťou, spoznali veľa nových kamarátov a dosahovali čo najlepšie výsledky. Všetci im v tom budeme veľmi radi pomáhať. Neobišiel ani deviatkov, pre ktorých je tento školský

rok výnimočný a posledný. Na nich apeloval, aby pristupovali k svojim povinnostiam svedomite, zodpovedne a zvládli tento rok k spokojnosti svojej, rodičov a nás všetkých. Privítal nových pedagógov, pani učiteľky Janku Kukučovou, ktorá bude učiť na I. stupni

a bude triedna v 1.C. Pani učiteľka Lucia Lopašková, bude učiť Dejepis, Slovenský jazyk a Občiansku náuku. A treťou novou pani učiteľkou je Simona Kubíková, ktorá bude učiť Anglický jazyk a zároveň bude asistentkou učiteľa.

Získali sme aj nové mužské posily. Pán učiteľ Jozef Kerak bude učiť Slovenský jazyk a Informatiku a pán učiteľ Martin Jančíček bude učiť Matematiku a Geografiu a zároveň bude triedny učiteľ v 5.B.

Na záver pán riaditeľ poprial nielen im, ale aj nám všetkým pedagogickým a nepedagogickým pracovníkom veľa trpezlivosti a úspechov v ďalšej práci. *Mgr. Lívia Gregorovičová*

SLOVÁKOM BY PROSPELO VIAC CTÍŽIADOSTI

„Treba nám vychovávať a vzdelávať slovenského človeka, aby bol ozajstným človekom.“

Týmito slovami sa M.M. Hodža prihovril účastníkom sednice 10. augusta 1847 na fare v Čachticiach, máme pocit, že sú povedané súčasníkom tu a teraz.

Aspoň na okamih pocítujeme hrdosť a späťnosť, ktorá nám je vo všedných dňoch taká vzdialená a nedostupná.

Tento rok sme si pripomenuli 171. výročie IV. Sednice spolku Tatrín.

Tento rok 2018 je magický na osmičky, zlomové udalosti našich predkov sa odohrávali takmer vždy v rokoch končiacich sa osmičkou.

Rok 1848-49 rozkrútil koleso dejín, pochoval feudálny svet, presadil sa princíp suverenity ľudu, národa. Slováci prvý raz v histórii predstúpili so svojou vlastnou predstavou o svojej budúcnosti ako suverénny národ.

Rok 1918 priniesol zlomovú osmičku vznik československého štátu, ktorý sa stal republikou. Pre Slovákov však bolo dôležitou udalosťou rozviazanie tisícročného štátu s Maďarmi.

Rozpad Rakúsko-Uhorska nám dal šancu pokračovať v Štúrovom diele samourčenia. Česi však túto interpretáciu nikdy neprijali. Rok 1948 ovplyvnil naše osudy na celých 40 rokov.

Rok 1968 podnietil Slovákov proti totalitnému režimu. Vyústil do federalizácie Československého štátu, ktorý nesplnil naše nádeje.

Čakali sme vyše ďalších dvadsať rokov, aby sme si mohli konečne v r. 1993 vydýchnuť vo svojom vlastnom suverénnom štáte.

Tento rok si pripomínáme 25. výročie našej suverénnej Slovenskej republiky.

Slováci majú veľa dobrých a krásnych vlastností, je tu však čosi, čo je hlboko zakorenené v našej národnej povahe.

Pracovať pre vlastný národ v slovenských pomeroch je čisto masochizmus. Prečo by sa niekto angažoval pre slovenský národ, keď ho na konci nečakajú vavríny a oslava, ale ponížovanie, ak nie niečo horšie a štátne vyznamenania dostávajú tí, ktorí do takého človeka iba kopali.

Naši predkovia nikdy nekapitulovali. Keď padla jedna generácia, prišla nová a pokračovala v diele.

Preto je na nás, aby sme naše deti a vnúčatá viedli k vlastenectvu, hrdosti na naše dejiny, kultúru, históriu, aby boli hrdí na svoj štát a nahanbili sa, že sú hrdí Slováci.

Poďakovanie:

MO MS ďakuje všetkým, ktorí prispeli k zdarnému priebehu 171. výročia IV. Sednice TATRÍNA, ako aj všetkým zúčastneným.

Radi privítame aj nových členov do MO MS v Čachticiach. Bc. Ľudmila Palcútová

Predsedníčka MO MS

ŽILA KRÁSOU, OSTATNÉ PRE ŇU UMIERALI - MÓDA A ŠTÝL V ČASOCH ALŽBETY BÁTHORYOVEJ

Je všeobecne uznávanou skutočnosťou a nevyvrátiteľným faktom, že dievčatá a ženy čachtického chotára oplývajú veľkou krásou a pôvabom (a sú aj nesmierne múdre, šikovné a talentované, ale pre zachovanie intencií tohto článku túto skutočnosť držíme v zátvorkách). Jedna z našich popredných radov, samotná pani a vládkyňa čachtického panstva Alžbeta Báthoryová, citujúci dielo samotného autora legendy o kúpaní v krvi jezuitu Ladislava Turóczyho z roku 1729 „z ničomnej lásky k obrazu svojej tváre“ neváhala obetovať mnoho mladých životov a sama tak prišla o zdravý rozum a dušu. Nech je na príčine Alžbetinnej tragédie (do ktorej nasilu vmietla desiatky či stovky iných postáv) jej samolúby narcizmus alebo iná, nie až tak romantická diagnóza, jej príbeh si radi predstavujeme zaodetý nie v jednej, ale v mnohých komplikovaných vrstvách s istou dávkou grácie a štýlu, rovnako ako oblečenie samotnej Alžbety, zaiste módnej ikony tej doby.

Ako presne vyzerala Alžbeta Báthoryová, sa už nikdy nedozvieme. Tých zopár dochovaných portrétov sa datuje až po

jej smrti, autenticita najnovšieho objavu údajného portrétu Alžbety z roku 1580 od maliara menom Anthonie Blocklandt van Montfoort nie je aukčnou sieňou Sotheby's potvrdená: vidíme len portrét krásnej brunetky v šatách s okružím, ladiacim čepcom a manžetami so záhadnou iniciálou B; neboli nájdené jej pozostatky, z ktorých by sa dalo kadečo vyčítať. Len u románopiscov, jedným z nich je Peter Kováčik, sa objavujú predstavy, že bola menšieho až trpasličieho vzrastu, s vysokým čelom, hlboko vsadenými očami a bledou tvárou. Podľa jeho románu vyzerala chorá, cintľavá, neduživá, neoplývala ženskými krivkami. Preto údajne závidela iným ženám ich plnokrvnú ženskosť a krásu. Ako ženu stvárnajúcu módu uhorskej renesancie a tiež na základe niektorých písomných prameňov vieme povedať aspoň to, do čoho Alžbeta svoje ženské krivky zahaľovala. Pred jej svadbou s Nádašdym sa v roku 1572 urobil súpis cenností, ktoré priniesla do manželstva, medzi nimi môžeme z veľkého počtu položiek uviesť zopár zaujímavých kúskov: zimná košeľa vyšivaná zlatom a perlami, čierna zamatová šuba (kabát bez rukávov),

zlatom zdobená šuba so strieborným okrajom, sukňa z červeného zamatu so zlatom pretkávaným okrajom, kvetovaná sukňa pretkávaná zlatom. Medzi doplnkami sú perlový čepiec so zlatými prívěskami z dievčenských vlasov, manžety s tyrkysmi a rubínmi z čistého zlata, zlatá korda (opasok točený ako lano), zlaté retiazky, prstene a prívěsky s drahými kameňmi. Z testamentu Báthoryovej spísaného v roku 1610 vyplýva, že potom, čo ešte na slobode všetky svoje majetky rozdala a odovzdala deťom, vyslovila želanie ponechať si do konca života iba svoje svadobné šaty a šperky.

Venujme však pozornosť najprv uhorským mužom a ich odievaniu. Mužská uhorská móda bola ovplyvnená tureckým oblečením. Stalo sa to tak, že vojenský odev už v 2. polovici 15. storočia prevzal prvky odevu tureckej jazdy, svojho nepriateľa, len namiesto turbana mali kuželovité čiapky ozdobené perami. Mužská móda v Uhorsku bola teda osobitá a líšila sa od dvorského oblečenia (myslí sa Viedeň a Praha), kde sa presadil španielsky vplyv. Uhorskí muži boli svojrázni aj tým, že nosili bradu,

dlhé vlasy, kým na cisárskom dvore boli muži oholení a postupne nosili aj parochne. Výrazná odlišnosť uhorských švihákov však za hranicami kráľovstva vyvolávala posmech, s čím sa stretávali najmä mladí muži vyslaní na zahraničné štúdiá, a to v nich vzbudzovalo odpor voči noseniu uhorských šiat. Vďaka dedičstvu po Turkoch, ktorí na naše územie priniesli drahé látky, najmä hodváb a mušelin, ale najmä súčasti oblečenia ako dolomány, kabáty, ale aj čizmy, črievice a papuče, museli uhorskí šľachtici pútať pozornosť, tak ako nepochybne aj Alžbetin manžel, urastený čachtický zemepán František Nádašdy, slávny Čierny beg. Tradičný odev mužov predstavovala mentieka, čo bol plášť bez rukávov, ktorý sa nosil prehodený cez plece. Mentieky sa na prsiach prichytávali drahocennými sponami a reťazami. Zimné mentieky boli podšité kožušinou. Druhým typickým mužským módnym artiklom bol dolomán, kabátec s predným šnurovaním, ktorý sa nosil na košeli, bol do pásu vypasovaný a od pásu nadol sa rozširoval. Nosili sa priliehavé nohavice, prispôbené jazde na koni. Na obuvi mužov nesmeli chýbať kovové, väčšinou strieborné ostrohy.

Počas života Alžbety Bátoriovej určovalo trendy ženskej módy Španielsko, do Uhorska sa španielska móda dostávala prostredníctvom habsburského dvora. Na rozdiel od uhorských mužov, ženy šľachtického pôvodu španielsku módu privítali, ako tradičný domáci prvok si však zachovali uhorskú zásteru, ktorú nosili rovnako ako sedliačky či meštianky, len z drahších materiálov a vyšívané perlami a zlatými niťami. Typickým prvkom odievania žien uhorskej renesancie bolo práve španielske okružie, ktoré sa nosilo okolo krku, respektíve čipkový golier v tvare podkovy. Pevné skladané španielske okružie bolo z jemného plátna a čipky, ako samostatná súčasť odevu malo podobu okrúhleho, tesného, viacradového, špecifickým spôsobom skladaného goliera. Z tých istých materiálov boli šité i manžety.

V renesancii najvyššie vrstvy začali používať spodnú bielizeň približne v tom význame, ako ju chápeme dnes. Základným spodným oblečením žien bola dlhá košela, ďalej obručová sukňa „fertigál“ podľa krajiny pôvodu „Portugall“, ktorá bola zho-

tovená s korzetom s kovovou výstužou. Neskôr sa ako výstuž používali veľrybie kostice, ktoré boli tak rozšírené, že za obet im padlo množstvo veľrýb, no pre ženy predstavovali svojou pružnosťou a ľahkosťou určitú úľavu.

Na košelu si šľachticné obliekali živôtik, akúsi vestu bez rukávov zakrývajúcu hrudník. Živôtik sa zatváral vpredu šnurovaním, bol zošitý so širokou sukňou. Živôtiky sa podobne ako sukne šili z atlasu a zamatu, ozdobovali sa čipkami, výšivkami a zlatými šnúrami. O ich kráse, zdobenosti a nákladnom vyhotovení dosvedčuje aj to, že živôtiky sa odkazovali aj v testamentoch. Sukne boli zo zamatu, jednofarebné i kvetované, ľahšie sukne boli z hodvábu. Vrchný odev žien tvorili zvonové plášte, obľúbené boli aj šuby podšité líščou kožušinou, lemované kožušinou z kuny či sobolinou. Nezanedbateľným prvkom odievania boli vlnené či hodvábne pančuchy. Na hlave sa nosili korunky so závojom alebo čepce z plátna a čipiek zavinuté do závojov, ktorých konce viseli dole chrbtom. Ako doplnok sa objavujú aj vejáre, hodinky či náročné šperkárské práce – ozdobné spony a gombíky. Komplikované boli aj účesy: vlasy sa ozdobovali šperkami a perami, prepletali perlami. Do polovice 17. storočia sa nosili zvlnené polodlhé účesy, neskôr sa tupírovali do výšky.

O tom, že Alžbeta Bátoriová si na svojom šatníku skutočne zakladala, svedčia aj zmienky z výpovedí jej sluhov obvinených na bytčianskom súde. Napríklad Ficko pri vyšetrovaní spomína, že dievčatá boli mučené, „ak neurobili dobre volány (čipky), ak nepriniesli hore oheň a neprichystali šaty... ak neukončili šitie do desiatej hodiny.“ Ďalej hovorí, že „Niekdedy aj 5 dievčat stálo pred nimi v úplnej nahote, aj mládenci ich také videli, a tak museli šiť.“ Tresty za zle vykonanú prácu pri šití či výrobe čipiek boli len zámienkou. V skutočnosti nebola Alžbeta otrokyňou módy, ale svojich krutých vášni. Alžbetu si dokážeme živo predstaviť ako neľútostnú rozprávkovú kráľovnú, ktorá sa svojho zrkadla pýta: „Kto je najkrajší na svete?“ Bolo by zaujímavé zistiť, či by sa nejaké zrkadlo, ktoré by sme mohli pripísať práve hrdinke tohto príbehu, našlo pri archeologických prácach na hrade. Bolo by možné, že Alžbeta dovolila jej väzňovi používať zrkadlo aj

v domácom väzení na Čachtickom hrade? Koncom roka 1610, teda v čase, keď bola z rozhodnutia palatína Juraja Thurzu odvedená na doživotie na hrad, mala už 50 rokov a možno jediným pohľadom, ktorý jej bol umožnený z obytnej veže, pravdepodobného miesta jej nedobrovoľného pobytu na hrade, bol výhľad na božiu krásu prírody Malých Karpát. Aká zmena oproti neľútostnému odrazu vlastnej tváre z povrchu zrkadla. No s určitosťou vieme, že zrkadielko mala, ale podľa výpovede Ficka ho používala na čiernu mágiu: „V malej škatulke má ako v strede praclíka vsadené malé zrkadlo, prostredníctvom toho vzývala aj dve hodiny.“

Ďalšia spolupáchateľka Helena Jó na súde v Bytči vypovedala, že „Pani sama bila a mučila dievčatá, a to tak, že jej košela bola samá krv a musela si obliecť druhú.“ Z toho vyplýva, že pred mučením sa Alžbeta ako praktická žena vyzliekla do spodnej košele, aby jej drahocenné šaty neutrpeli ujmu. Katarína Benická, ktorá na Alžbetinom dvore vykonávala funkciu práčky, mala zrejme plné ruky práce s čistením bielizne a dokázala nielen to, ale očistila ako jediná z obžalovaných aj svoje meno a bola oslobodená, kým ostatné posluhovačky aj s Fickom skončili upálením na hranici. Helena Jó tvrdila, že rôzne druhy šatstva slúžili aj ako odmena dedinčankám, dnes by sme povedali obchodníckam s bielym mäsom za dovlečenie nového dievčaťa - budúcej obete: „Komu dala sukňu, tomu malú šubu.“

Možno by čitatelia privítali k textu aj ilustračný materiál, no pre tento vizuálny zážitok a pre doplnenie príbehu o Alžbete Bátoriovej si stačí do konca októbra urobiť malý výlet do čachtického múzea – Draškovičovo kaštieľa, kde v rámci expozície „Krutosť ukrytá v čipkách“, nájdete aj repliku Alžbetiných šiat, či jej portrét po boku manžela Nádašdyho.

Literatúra:

Kováčik: Alžbeta Bátoriová. Historický román, 1997

Kováčik, Lengyelová: Alžbeta Bátoriová - Pani z Čachtíc, 2002

Lengyelová, Várkonyi: Bátoriovy - Život a smrť, 2009

Kolektív autorov: Alžbeta Bátoriová - Obet, alebo vrah?, 2008

Mgr. Marcela Bednárová

NEZABUDNUTEĽNÉ 3DNI

„Dobré ráno, dobré ráno!“ Zdravili sme sa o 4.h ráno, keď sme vchádzali do autobusu!

Čachtickí seniori odchádzali na 3-dňový zájazd do Poľska. Konkrétne: Osvienčim, Krakov, Wielička, Zakopané.

V Žiline k nám pristúpila naša kamarátka a vynikajúca sprievodkyňa Vlastička. Jej vedomosti sú úžasné. Klobúk dolu. Veľakrát pridáva perličky o danom mieste.

Prvá zastávka bola v Osvienčime-tábore smrti. Je to miesto, kde sa udiali hrozné zverstvá na ľuďoch a my sme tu na to, aby sme nezabudli. Musíme to odovzdávať mladšej generácii, aby sa nič také nevrátilo, že by ľudia týrali a zabíjali ľudí. To sa už nikdy nesmie stať! Mesto Krakov je nádherné. Všetkých nás oslnil. Pokojné príjemné mesto s množstvom historických pamiatok-nezabudnuteľný Wáveľ! Večer sme strávili na „Veľkom rínku,“ kde je veľa kaviarničiek, aby sme si oddýchli a popočúvali príjemnú hudbu.

Na 2.deň sme ešte dokončili prehliadku Krakova a poobede sme išli do soľnej bane Wielička. Niečo krásne-čo dokážu urobiť ľudské ruky. Zaujímavá informácia-soľ z bane niekoľko storočí živila ľudí, ktorí v bani pracovali, ale dnes jaskyňu živí turizmus. Tre-

tí deň-posledná zastávka bolo Zakopané. Lanovkou sme sa vyviezli na vrch Golubovka.

Odtiaľ bola krásna vyhládka na Zakopané a okolie, ale aj Vysoké Tatry sme videli z poľskej strany. Pozreli sme si symbolický cintorín, drevený kostolík, aj jarmok. Posledné zloté sme minuli na darčeky a rôzne syry.

Tri nezabudnuteľné dni! Zase máme na čo spomínať, pozeráť fotografie a už rozmýšľať, kde budeme mať nasledujúcu 3-dňovku.

členka J.D.S.

NIET NAD DOBRÝCH PRIATEĽOV

1.september bol už dlho očakávaným dňom. Celý rok sme sa naň tešili. Je to deň 17. stretnutia čachtických seniorov s priateľmi z Brna-Tuřany.

Dopoludnie sme využili na návštevu jaskyne Balcárka, ktorá svojou výzdobou patrí medzi najkrajšie. Boli sme unesení.

Vo Veverskej Bitýške sme si prehladli Jarošov vodný mlyn. Človek by neveril, čo všetko v takom mlyne nesmelo chýbať; napr. kasa, šijací stroj, rumplá, práčka, lavór, šlopce....a samozrejme usmiata mlynárka. Popoludní nás už netrpezlivo očakávali naši priatelia - milé priateľské zvitanie, dobrý obed, nechýbal ani kultúrny program, v ktorom účinkoval miestny folklórny súbor.

No a potom....? Hudba, spev, tanec, vínko, priateľské rozhovory...a lúčenie. Utešovali sme sa, že o rok sa stretneme zas v Čachticiach.

Celou cestou domov sa ozýval autobusom spev prehlušovaný zvukom hromov a bleskov. Cestá ubehla rýchlo, ale spomienky na priateľov zostanú.

H. Šimová

BRIGÁDA NA ČAČTICKOM HRADE

V dňoch 25. – 27.júla 2018 sa konala na našom hrade brigáda s jediným cieľom: skrášliť našu najkrajšiu kultúrnu pamiatku. Počas týchto troch dní sme natreli všetky zábradlia a terasy v areáli hradu a taktiež sa pokročilo aj v napustení strechy v hornej časti hradu. Tiež sa vyčistili niektoré priestory hradu, ktoré boli dlhú dobu zapratané. Počas celých troch dní bola na hrade príjemná atmosféra, začo vďačíme hlavne našej pani kastelánke a celému tímu Čachtického hradu. Zišli sme sa tu nielen z rôznych kútov Slovenska, ale dokonca aj z Českej republiky.

Na záver sme si v piatok všetci pochutnali na výbornom guláši a večer sme odchádzali s predstavou, že sme pomohli aspoň trochu zveladiť náš hrad.

Autor: Jozef Hanzlík

ZATMENIE Mesiaca NA ČAČTICKOM HRADE

Dňa 27.júla 2018 sa v celej Európe odohrávalo vesmírne divadlo. Presne v tento deň sme mohli vidieť NAJDLHŠIE zatmenie Mesiaca v tomto storočí. Toto vesmírne divadlo trvalo neuveriteľných 104 minút!

Z toho dôvodu som prišiel s nápadom zorganizovať pozorovanie tu na Čachtickom hrade. Kontaktoval som našu pani kastelánku

a tá súhlasila. Dali sme sa do príprav. Bolo treba všetko pripraviť tak, aby celá akcia prebehla bez problémov.

Prišla hodina H. Všetci sme boli zvedaví, ako akcia dopadne. Všetko bolo pripravené: premietanie filmov, ďalekohľady aj občerstvenie. O krátku chvíľu bol hrad plný. Ľudia kládli otázky, na ktoré som rád odpovedal. Popri pozorovaní Mesiaca sme pozorovali aj ďalšie nebeské objekty ako napr. planéty Mars, Jupiter, Venušu a mnoho ďalších.

Po polnoci sa akcia skončila, ktorá dopadla nad naše očakávania. Bol som rád, že boli iba pozitívne ohlasy. Zúčastnilo sa jej približne 600 návštevníkov. Týmto sa chcem tiež poďakovať tímu Čachtického hradu a hlavne našej pani kastelánke, ktorá mi pomohla pri organizácii akcie.

Autor: Jozef Hanzlík

POZOROVANIE „PADAJÚCICH HVIEZD“ NA ČAČHTICKOM HRADE

V noci z 12. augusta na 13. augusta nás čakalo ďalšie nebeské divadlo. Presne túto noc boli Perzeidy v MAXIME. To znamená, že sme mohli vidieť niekoľko desiatok „padajúcich hviezd“ za hodinu. Taktiež sme pripravili aj sprievodný program vo forme premietania filmov, pozorovania cez ďalekohľad a taktiež bolo pripravené aj občerstvenie.

Tak, ako pri zatmení Mesiaca, prebiehalo aj pozorovanie cez ďalekohľad. Opäť sme pozorovali planéty Mars, Jupiter, Venušu a mnoho ďalších objektov ako hmloviny a hviezdokopy. Hrad bol počas celej akcie plný. Bolo naozaj úžasné pozorovať tie desiatky „padajúcich hviezd“. Akcia sa skončila až nadránom.

Opäť sme od ľudí dostali pozitívne ohlasy. Celkovo na túto akciu prišlo cez 350 návštevníkov. Chcem poďakovať celému tímu Čačhtického hradu za spoluprácu. Verím, že s mnohými sa uvidím aj na budúci rok.

Autor: Jozef Hanzlík

ČAČHTICKÝ HRAD

Tohtoročná letná sezóna na našom hrade bola bohatá na podujatia a tiež sme sa tešili vysokej návštevnosti turistov.

Od januára do konca augusta tohto roku navštívilo hrad takmer 60 tisíc ľudí!

Sezónu sme neoficiálne zahájili Pálením Moreny, privítali sme jar počas Veľkonočných sviatkov. Oficiálne sme sezónu odštartovali v apríli dobytím hradu. Cvičili sme jogu na hrade, oslavovali Stredoveký deň detí, pri príležitosti 5-teho výročia otvorenia hradu sme mali Hradné slávnos-

ti. Odštartovali sme Leto na hrade, užili sme si nádherný koncert Maoka, slávil sme sviatok Cyrila a Metoda. Pomocou teleskopických ďalekohľadov sme pozorovali Zatmenie mesiaca a Perseidy, v spolupráci s Jozkom Hanzlíkom a astronómom Michalom.

Strašili nás Strašidlá na hrade, zahrali u nás počas Hviezdnej noci Slniečko a Pavol Hammel a následne sme ukončili prázdniny na hrade.

Zorganizovali sme pár dobrovoľníckych

brigád, aby sme hrad zveľadili. Pokračujeme v rekonštrukcii predného hradného múru a čaká nás práca na elektrickej prípojke, ktorej sa už nevieme dočkať.

Rok bol rušný, tvorivý a plodný.

Sezónu ukončíme 13. 10. 2018 a spojíme to s oslavou príchodu Svetlonosa.

So starým rokom sa budeme lúčiť na hrade a privítame nový rok 2019.

Radi Vás uvidíme, pripravíme pre Vás ešte mnoho zážitkov.

Mgr. Orthová Katarína Kastelánka

ČO NOVÉ V „RINGU“

Po minuloročnom veľmi úspešnom koncerte Slniečka na Čachtickom hrade sa členovia OZ Spolok Čachtického ringu rozhodli, že podobnú akciu zopakujú aj v roku 2018. Už na jar začali vyberať vhodných účinkujúcich. Slniečko samozrejme nemohlo chýbať. A napokon s vystúpením na hrade súhlasila stálica našej hudby Pavol Hammel!

Koncert sa uskutočnil v sobotu 11. 8. 2018. Príprava začala už vo štvrtok, keď sa členovia OZ pomáhali pri stavbe pódia. V sobotu bolo všetko pripravené, počasie skvelé, návštevníci dobre naladení. Ako prvý vystúpil Pavol Hammel s gitaristom Jurajom Burianom. Zahral svoje notoricky známe hity: Medulienku, Smutnú električku, Dnes už viem a množstvo ďalších pesničiek, ktoré diváci spievali s ním.

Slniečko vyšlo v noci a doteraz spievajúce publikum aj roztančovalo. Nebudem písať čo hrali, veď to všetci poznáte: od Rajčín až po Rebelu na hovado.

Atmosféra nočného hradu, romantická noc plná hviezd, dobrá hudba – to všetko sa postaralo o neopakovateľný zážitok pre 400 zúčastnených. A ak všetko pôjde ako doteraz, môžu sa Čachtičania tešiť na podobný zážitok aj na budúci rok.

Ale aby sme nepredbiehali – ešte v tomto roku Spolok Čachtického ringu organizuje tradičné benefičné predstavenie. V sobotu 1. 12. 2018 o 19.00 privítame divadlo Dino. Zahrajú nám svoju novú komédiu „Pohreb.“ Predpredaj lístkov bude od polovice novembra v MKS. Všetkých Vás srdečne pozývame! *Miroslav Dobiáš*

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

NARODILI SA:

Jún 2018

Okkel Matias, 1278
Dedíková Tereza, 446

Júl 2018

Opatovský Ondrej, 715
Herák Vladimír, 1042
Oprchalová Sabina, 1281
Moravčíková Andrea, 178

August 2018

Herák Claudio, 260
Repka David, 474
Oravcová Simona, 1026
Herák Tomáš, 998

VYKROČILI NA SPOLOČNÚ CESTU ŽIVOTOM:

Jún 2018

Viliam Herák a Jaroslava Parčiová

August 2018

Ján Frajter a Beáta Gáborová

OPUSTILI NAŠE RADY:

Jún 2018

Helena Krišková, 593/129

Júl 2018

Jozefína Šimalíková, 1158/16
Valeria Heráková, 20/20
Helena Lukáčiková, 54/8
Lubomír Trebatický, 830/38

August 2018

Peter Bumbál, 1168/42
Mária Baniariová, 638/28
Rudolf Malek, 1110/9
Emil Pechník, 843/66

September 2018

Vladimír Holodňák, 416/7

Čachtické noviny

Vydáva: **Obec Čachtice, Malinovského 769, 916 21 Čachtice, IČO: 00 311 464.**

Telefón: 0908 681 406, e-mail: aliss13@post.sk, obec@catchtice.sk. Periodicita vydávania periodickej tlače: štvrťročník. Zapsané v zozname periodickej tlače Ministerstva

kultúry SR pod číslom: MK – EV 5165/15, kód ISSN: 2453-7268. Grafická úprava a tlač: EASY-PRINT SK, Priemyselná 2, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, 0904 383 383. Do čísla prispeli: Mgr. Michal Balala, Ing. Jaroslav Fraňo, Iveta Opatovská, Mária Imrišková, Mgr. Lívia Gregorovičová, Helena Šimová, Jozef Hanzlík, Mgr. Marcela Bednárová, Bc. Ľudmila Palcútová, Mgr. Katarína Orthová, Miroslav Dobiáš. Náklad: 1000 ks. Nepredajné.